

26.4.2021

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

E 59/2016 vp

Lausunto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä, joka koskee komission tiedonantoa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelmasta. Suomen Yrittäjät esittää lausuntoaan seuraavaa.

Sosiaaliset tavoitteet voidaan toteuttaa vain kannattavan yritystoiminnan myötä

Valtioneuvoston kirjelmässä ilmaistu Suomen kanta on pääasiallisesti järkevästi muotoiltu. Sosiaalisen pilarin toimintasuunnitelman laatiminen on kannatettavaa. On hyvä, että komissio tuo esiin tavoitteitaan ja toimenpiteitä, joilla pilarin tavoitteisiin yritetään päästä.

Komission esittämät yleistavoitteet työllisyyden, osaamisen ja sosiaalisen suojelun alalla ovat sinänsä järkeviä ja kannatettavia. Komission mukaan tavoitteena on, että vähintään 78 %:lla 20–64-vuotiaista olisi työpaikka vuoteen 2030 mennessä, vähintään 60 % kaikista aikuisista osallistuisi koulutukseen vuosittain ja köyhyys- tai syrjäytymisriskissä olevien määrää pienennettäisiin vähintään 15 miljoonalla vuoteen 2030 mennessä.

EU:n sosiaaliset tavoitteet ovat sinänsä kannatettavia, mutta kestäväää sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia syntyy vain kannattavan yritystoiminnan ja sen mahdollistaman kasvun kautta. Siksi EU-sääntelyn ei tulisi rajoittaa kasvua ja uuden työn luomista, vaan kannustaa siihen.

EU-sääntelyä ei tule lisätä

EU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamista koskeva keskustelu on kuitenkin suurelta osin liittynyt siihen, miten sääntelyä voidaan lisätä. Viimeaikaiset EU:n lainsäädäntötoimet työ- ja sosiaalilainsäädännön alalla ovat monin paikoin vaikuttaneet työnantajien taloudellista ja hallinnollista taakkaa lisäävästi. Tämä on väärä suunta.

Vaikka EU:n sosiaalinen pilari on tärkeä ohjenuora jäsenvaltioiden sosiaalisten järjestelmien kehittämiseen, on tärkeää ymmärtää jäsenvaltioiden suuri eroavaisuus työmarkkina- ja sosiaaliturvajärjestelmien osalta. Suomen kannassa tuodaan esiin, että järjestelmien monimuotoisuus tulee olla lähtökohta myös tulevaisuudessa.

Suomen Yrittäjät huomauttaa, ettei komission toimintasuunnitelmassa ole esitetty varsinaisia konkreettisia toimia tavoitteiden saavuttamiseksi. Onkin tärkeä huomata, ettei EU-sääntelyllä voida ratkaista sosiaalisen Euroopan toteuttamiseen liittyviä kysymyksiä. Sosiaalisissa kysymyksissä EU:n toimivalta on rajallinen ja siksi EU-sääntely on usein pirstaleista. Pirstaleinen EU-sääntely luo merkittäviä haasteita kansallisen järjestelmän toiminnalle.

EU-sääntelyn sovittaminen jo valmiiksi monimutkaiseen kansalliseen järjestelmään johtaa usein entistä sekavampaan ja vaikeammin sovellettavaan järjestelmään. Usein sitova EU-lainsäädäntö ei ole paras keino, vaan tehokkaampaa olisi edetä esimerkiksi eurooppalaisen ohjusjakson toimin. Ohjausjaksoa voitaisiin kehittää velvoittavampaan suuntaan tehokkaampien tulosten aikaansaamiseksi.

Suomen Yrittäjät katsoo, että EU-tason lainsäädännön pitäisi olla selkeästi toissijainen vaihtoehto ja että EU:n toimivaltaa ei pyritä ulottamaan sellaisille alueille, joille se ei perussopimuksen mukaan selvästi kuulu. On myös huomattava, että Suomen työmarkkina- ja sosiaaliturvajärjestelmä kaipaa kipeästi rakenteellisia uudistuksia. Hyvinvointivaltion ylläpito ja kehittäminen edellyttää toimivia työmarkkinoita ja toimintaympäristöä yrityksille. Myös huoltosuhteen muutoksesta aiheutuva rasite sosiaaliturvajärjestelmälle edellyttää ripeitä työllisyyttä kasvattavia toimenpiteitä.

Alustatyötä koskevat ratkaisut voidaan toteuttaa kansallisesti

Toimintasuunnitelmassa ja Suomen kannassa on otettu erityistä kantaa alustatyöhön liittyviin kysymyksiin. Suomen kannassa on painotettu alustatyön moninaisuutta. Tämä on myönteistä, mutta Suomen kannassa esitetty johtopäätös on väärä. EU-tason ratkaisut eivät ole yksielitteisesti parhaita, vaan paras lopputulos voidaan saavuttaa myös jäsenvaltioiden omin ratkaisuin.

Useissa EU-maissa on tehty kansallisia ratkaisuja, joilla alustatyöhön liittyviä kysymyksiä on voitu huomioida. Toissijaisuusperiaatteen näkökulmasta EU-lainsäädäntö ei ole siten välttämätöntä. Alustayritysten kannalta EU-sääntely ei myöskään ratkaisisi eri jäsenvaltioiden erilaiseen sääntelyyn liittyvää ongelmaa. Alustayritys joutuu joka tapauksessa mukauttamaan toimintaansa kohdevaltioiden osalta.

Alustatyöhön liittyy myös kysymys tekoälyn käytöstä, vaikka se onkin varsinaisesti laajempi ilmiö. Suomen Yrittäjät katsoo, että EU:n ei pidä rajoittaa tekoälyn tai algoritmeihin liittyvää uudenlaista liiketoimintaa. Riskinä on, että tekoälyn ja algoritmien kehitystyö ja niihin perustuvan liiketoiminnan hyöty siirtyy niihin maihin, jossa lainsäädäntö ei rajoita perusteettomasti toimintaa. EU ei saa jäädä sivustakatsojaksi uuden tekniikan käyttöönotossa ja siihen liittyvässä globaalissa kilpailussa.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Albert Mäkelä
Asiantuntija, OTM